

הלכות מעשר שני ונטע רבעי פרק ה

א. הפודה מעשרו לעצמו בין שהוא שלו, בין שנפל לו בירשה, בין שנתן לו בטבלו מתנה כמו שבארנו הרי זה מוסיף עליו חמש; אם היה שווה ארבעה, נותן חמשה: שנאמר "ואם-גאל יגאל איש, ממעשרו חמשיתו, יסף עליו" (ויקרא כז, לא). ואשה שפדת מעשר שני שלה לעצמה, אינה מוסיפה חמש מפני השמועה למדו "איש, ממעשרו", "איש" ולא אשה.

ב. וכן אם פדה פדיון פרות המעשר לעצמו, מוסיף חמש. פדה פרות מעשרו, והוסיף חמש, וחזר ופדה הפדיון לעצמו פעם שניה מוסיף חמש שני על הקרן בלבד, ואינו מוסיף חמש על החמש.

ג. מעשר שני שאין בחמשו פרוטה, אינו מוסיף עליו חמש; וכן מעשר שאין דמיו ידועין, דיו שיאמר הוא וחמשו מחלל על הסלע הזה. וכל מעשר שאינו הוא ופדיונו משלו, אינו מוסיף חמש; ומעשר שני שלדמאי, אינו מוסיף עליו חמש.

ד. הפודה מעשר שני, והיה לו מעשר שני אחר שלא נפדה אם אין בחמשו שווה פרוטה דיו שיאמר הוא וחמשו מחלל על מעות הראשונות, לפי שאי אפשר לאדם לצמצם את מעותיו. והפודה מעשר ביותר על דמיו, לא נתפסה התוספת למעשר.

ה. בעל הבית אומר בסלע, ואחד אומר בסלע בעל הבית קודם, מפני שהוא מוסיף חמש. בעל הבית אומר בסלע, ואחד אומר בסלע ופרוטה האחר קודם, מפני שהוסיף על הקרן.

ו. מתר להערים על פדיון מעשרו. כיצד: אומר אדם לבנו ובתו הגדולים, לעבדו העברי, הא לך את המעות האלו ופדה לך בהן המעשר כדי שלא יוסיף חמש; אבל לא יאמר לו, פדה לי בהן. וכן אם אמר לו, פדה לך משלך אינו מוסיף חמש.

ז. אבל לא יתן המעות לפדות לבנו ובתו הקטנים, לעבדו ושפחתו הכנעניים מפני שיידן כידו. נתן לשפחתו העבריה אם מעשר שני זה מדבריהם, כגון שהיה מעציץ שאינו נקוב דבריו קימין: שאמה עבריה קטנה היא, והקטן אינו זוכה לאחרים אלא בדבר שהוא מדבריהם.

ח. וכן מערים, ונותן המעשר מתנה כשהוא בטבלו; ואומר הנותן, הרי הפרות האלו מחללין על מעות שבביתי. שני אחים, שני שתפין, אב ובנו פודין זה לזה מעשר שני, כדי שלא יוסיפו חמש.

ט. אשה שהכניסה לבעלה מעשר שני הואיל והוא ממון גבוה כמו שבארנו, לא קנה בעל; לפיכך אם פדה אותו, אינו מוסיף חמש.

י. הפודה מעשר שני לעצמו, ונתן את הקרן ולא נתן את החמש אף על פי שאין החמש מעכב, והרי נתחלל לא יאכל עד שיתן החמש, ואפלו בשבת: גזרה שמה יפשע, ולא יתן.

יא. מעות מעשר שני אם רצה לצרף אותן בדינרי זהב כדי להקל משאן, מצרף; ואם צרפן לעצמו אינו מוסיף חמש, שאין זה דרך פדיה.

יב. הפורט סלע ממעות מעשר שני, בין בירושלים בין חוץ

לירושלים לא יצַרף אותה כִּלָּה בַּמַּעוֹת הַנַּחֲשֶׁת, אֲלָא בַּשֶּׁקֶל
מַעוֹת כֶּסֶף וּבַשֶּׁקֶל מַעוֹת נַחֲשֶׁת.

יג. מִתֵּר לְחַלֵּל כֶּסֶף מַעֲשֵׂר עִם פְּרוֹת הַמַּעֲשֵׂר, עַל הַכֶּסֶף וְהוּא
שִׁיהִיָּה בַּפְּרוֹת, פָּחוֹת מִשׁוּוֹה דִּינָר; אֲבָל אִם הִיָּה שׁוּוֹה דִּינָר לֹא
יִחַלֵּל אוֹתָן עִם הַכֶּסֶף, אֲלָא בַּפְּנֵי עֲצָמָן.

יד. כִּיצַד: הָיוּ לוֹ פְּרוֹת שׁוּוֹה דִּינָר, וּשְׁלוֹשָׁה דִּינָרִין שְׁלֹמַעֲשֵׁר
שְׁנֵי אֵינוּ מִחַלֵּל הַכֹּל עַל סֵלַע אַחַת; אֲבָל אִם הִיָּה לוֹ חֲצִי דִּינָר
פְּרוֹת, וְחֲצִי דִּינָר מַעוֹת מִחַלֵּל שְׁנֵיהֶם עַל דִּינָר אֶחָד.

הַלְבוֹת מַעֲשֵׂר שְׁנֵי וְנִטְע רִבְעֵי פָּרָק ו

א. מַעוֹת חֲלִין וּמַעוֹת מַעֲשֵׂר שְׁנַתְּפָזְרוּ, וְלִקֵּט מִכָּאן וּמִכָּאן מֵה
שְׁלֵקֵט, לִקֵּט לְמַעֲשֵׂר עַד שִׁישְׁלִים; וְהִשָּׂאָר חֲלִין. וְאִם בָּלָל
וְחָפֵן, אוֹ שְׁלֵקֵט מִצַּד אֶחָד, וּמִצָּא חֶסֶר הָרִי זֶה לְפִי חֲשָׁבוֹן.

ב. כִּיצַד: הָיוּ מֵאֲתִים מַעֲשֵׂר שְׁנֵי, וּמֵאָה חֲלִין, נִתְּפָזְרוּ וּבִלְלָן
וְחָפֵן הַכֹּל, נִמְצְאוּ מֵאֲתִים וְשִׁבְעִים הָרִי מֵאָה וּשְׁמוֹנִים מֵהָן
מַעֲשֵׂר, וְתִשְׁעִים חֲלִין. זֶה הַכֹּלֵל הַמִּתְּלַקֵּטִין, לְמַעֲשֵׂר שְׁנֵי;
וְהַנִּבְלָלִין, לְפִי חֲשָׁבוֹן. וּמִתְּנֶה וְאוֹמֵר: אִם אֵלּוּ שְׁבִידֵי הֵן
הַמַּעֲשֵׂר, הִשָּׂאָר חֲלִין; וְאִם הֵן חֲלִין, הָרִי מַעוֹת הַמַּעֲשֵׂר בְּכֹל
מָקוֹם שֶׁהֵן מִחַלְלִין עֲלֵיהֶם.

ג. סֵלַע שְׁלֹמַעֲשֵׂר שְׁנֵי וּשְׁלַחֲלִין שְׁנַתְּעַרְבוּ מִבִּיא בְּסֵלַע מַעוֹת,
וְאִפְלוּ מַעוֹת נַחֲשֶׁת, וְאוֹמֵר סֵלַע שְׁלֹמַעֲשֵׂר שְׁנֵי בְּכֹל מָקוֹם
שֶׁהוּא, מִחַלְלֵת עַל הַמַּעוֹת הָאֵלּוּ; וְאַחֵר כֶּךָ בּוֹרֵר אֶת הַיָּפֶה
שֶׁבִשְׁתִּיהֶן וּמִחַלֵּל הַמַּעוֹת שְׁלַנְחֶשֶׁת עָלֶיהָ, וְתַחֲזֹר הַסֵּלַע הַיָּפֶה
לְמַעֲשֵׂר.

ד. הָאוֹמֵר לִבְנוֹ מַעֲשֵׂר שְׁנֵי בְּזוּיֹת זֶה, וְנִמְצְאָת בְּזוּיֹת אַחֲרֵת הָרִי
אֵלּוּ חֲלִין; אִמֵּר לוֹ הָרִי שֵׁם מְנָה, וּמִצָּא מֵאֲתִים הִשָּׂאָר חֲלִין;
הָרִי שֵׁם מֵאֲתִים, וּמִצָּא מְנָה הָרִי הִיא חֲלִין. הַנִּיחַ מְנָה מַעֲשֵׂר
וּמִצָּא מֵאֲתִים, מֵאֲתִים וּמִצָּא מְנָה אִפְלוּ הָיוּ בְּשְׁנֵי כִּיסִּין, הַכֹּל
חֲלִין.

ה. אִמֵּר לוֹ אֲבִיו, כִּיס מַעֲשֵׂר שְׁנֵי לִי בִּבִּית, הֲלֹךְ וּמִצָּא שֵׁם
שְׁלוֹשָׁה כִּיסִּים הַגְּדוֹל שֶׁבְּכֹלֵן מַעֲשֵׂר, וְהִשָּׂאָר חֲלִין; וְאִם עַל פִּי
כֵּן לֹא יֵאכֹל מִן הַקִּטְנִים, עַד שִׁיחַלֵּלֵם עַל הַגְּדוֹל.

ו. מִי שֶׁנִּשְׁתַּתֵּק וְאָמְרוּ לוֹ, מַעֲשֵׂר שְׁנֵי שְׁלֹךְ בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי,
וְהִרְפִּין בְּרֹאשׁוֹ בּוֹדֵקִין אוֹתוֹ שְׁלוֹשָׁה פַּעַמִּים כְּדֶרֶךְ שְׁבוּדֵקִין
לְגִטִּין, וַיְהִיו דְּבָרָיו קִיּוּמִין.

ז. אָמְרוּ לוֹ בַּחֲלוּם, מַעֲשֵׂר שְׁנֵי שְׁלֹאֲבִיף שְׂאֲתָה מִבֶּקֶשׁ, הָרִי
הוּא בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי אִם עַל פִּי שֶׁמִּצָּא שֵׁם מֵה שֶׁנֶּאֱמַר לוֹ, אֵינוּ
מַעֲשֵׂר: דְּבָרֵי חֲלוּמוֹת, לֹא מַעֲלִין וְלֹא מוֹרִידִין.

ח. הָאוֹמֵר לִבְנָיו, אִפְלוּ אֲתֶם מֵתִים, אֵל תִּגְעוּ בְּזוּיֹת זֶה, וּמִצָּאוּ
שֵׁם מַעוֹת הָרִי אֵלּוּ חֲלִין; טָמֵן מַעוֹת בַּפְּנִיָּהֶם, וְאִמֵּר לָהֶם
שְׁלִפְלוֹנִי הֵן, אוֹ שְׁלֹמַעֲשֵׂר שְׁנֵי הֵן אִם כְּמַעֲרִים, אֵין חוֹשְׁשִׁין
לְדְּבָרָיו; וְאִם כְּמִתְּכּוֹן, דְּבָרָיו קִיּוּמִין.

ט. הַמוֹצָא כָּלִי, וְכַתּוּב עָלָיו מִים הָרִי מֵה שֶׁבִּתּוֹכוֹ מַעֲשֵׂר שְׁנֵי;
דָּלֵת, דְּמֵאִי; טִית, טָבֵל; תּוֹ, תְּרוּמָה; קוֹף, קֶרֶכֶן; וְאִם הִיָּה

שְׁלֹמֹתָתָהּ, הוּא וּמָה שֶׁבְּתוֹכָהּ קָרָבָן : שֶׁכֵּן הָיוּ כּוֹתְבֵין אוֹת אַחַת מִן הַשֵּׁם, בְּשַׁעַת הַסִּפְּנָה.

י. מַעוֹת הַנִּמְצָאוֹת בִּירוּשָׁלַיִם אֶפְלוּ דִּינָרֵי זָהָב עִם הַכֶּסֶף וְעִם הַמַּעוֹת הָרִי אֵלוֹ חֲלִין, הוֹאִיל וְשׁוּקֵי יְרוּשָׁלַיִם מִתְּכַבְּדִין בְּכָל יוֹם. מִצָּא בְּתוֹכָן חֶרֶס, וְכָתוּב בּוֹ מַעֲשֵׂר הָרִי אֵלוֹ מַעֲשֵׂר שְׁנִי. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּשֹׂאֵר יָמוֹת הַשָּׁנָה ; אֲבָל בְּשַׁעַת הַרְגֵּל, הַכֹּל מַעֲשֵׂר.

יא. מַעוֹת הַנִּמְצָאוֹת לִפְנֵי סוֹחְרֵי בִּהְמָה בִּירוּשָׁלַיִם, לְעוֹלָם מַעֲשֵׂר שְׁחִזְקָת רַב הָעַם מְבִיאִין מַעוֹת מַעֲשֵׂר שְׁנִי, וְקוֹנִין בּוֹ בִּהְמוֹת ; וְהַנִּמְצָאוֹת בַּהֲרַ הַבֵּית, לְעוֹלָם חֲלִין שְׁחִזְקָתָן מִתְּרוּמַת הַלְשָׁפָה, שְׁחֲלָלוּם הַגִּזְבָּרִין עַל הַבִּהְמָה.

יב. תָּבַח שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ חֲלִין וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי, וּמִצָּא בְּתוֹכָהּ מַעוֹת אִם רַב מְנִיחֵי מַעֲשֵׂר, הָרִי הַמַּעוֹת מַעֲשֵׂר ; וְאִם רַב מְנִיחֵי חֲלִין, חֲלִין ; מִחֲצָה לְמִחֲצָה, חֲלִין. מִצָּא פְּרוֹת בֵּין פְּרוֹת מַעֲשֵׂר לְפְרוֹת תְּרוּמָה, יִפְּלוּ לְקָרוֹב. מִחֲצָה לְמִחֲצָה, יֵאָכְלוּ כַּחֲמֵרֵי שְׁנִיָּהֶן אֲסוּרִין לְזָרִים וְטַעוּנִין רַחֲיִצַּת יָדִים וְהַעֲרַב שֶׁמֶשׁ, כַּתְּרוּמָה ; וְאֲסוּרִים לְאוֹנֵן וְטַעוּנִים הִבָּאת מְקוֹם, כַּמַּעֲשֵׂר. וְכֵן בַּמַּעוֹת הַנִּמְצָאוֹת בֵּין חֲלִין לְמַעֲשֵׂר.

יג. מַעֲשֵׂר שְׁנִי שֶׁלְדָמָאִי וְשֶׁלְדָּאִי שֶׁנִּתְעַרְבוּ, יֵאָכְלוּ כַּחֲמֵר שְׁלֵהֶן. פְּרוֹת מַעֲשֵׂר שֶׁנִּתְעַרְבוּ בְּפְרוֹת חֲלִין יֵאָכְל הַכֹּל בְּטַהֲרָה בְּמָקוֹם, אוֹ יִפְּדָה אֶת הַמַּעֲשֵׂר. לְפִיכָךְ אִם נִתְעַרְבוּ בִּירוּשָׁלַיִם, אוֹסְרִין בְּכָל שֶׁהֵן בְּמִינֵן הוֹאִיל וְהוּא בִּירוּשָׁלַיִם, הָרִי הוּא כְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מִתִּירִין ; וְיֵאָכְל הַכֹּל בְּטַהֲרָה.

יד. הַזֹּרֵעַ מַעֲשֵׂר שְׁנִי אַחֵר שֶׁנִּכְנַס לִירוּשָׁלַיִם, הַגְּדוּלִין מַעֲשֵׂר שְׁנִי. אֲבָל אִם זָרְעוּ קֹדֶם שֶׁיִּכְנַס הַגְּדוּלִין חֲלִין, וְאֶפְלוּ בְּדָבָר שֶׁאֵין זָרְעוּ כּוֹלָה ; וּפּוֹדִין אוֹתוֹ בְּשַׁעַת זְרִיעָתוֹ.

טו. מַעֲשֵׂר שְׁנִי, בְּטֵל בָּרַב. בְּאִיזָה מַעֲשֵׂר אָמְרוּ : בַּמַּעֲשֵׂר שֶׁנִּכְנַס לִירוּשָׁלַיִם וְיִצָּא, וְנִפְּלוּ מִחֲצוֹת שְׁהָרֵי אֵין שָׁם מִחֲצוֹת לְהַחֲזִירוֹ לָשֵׁם, וְאִי אִפְשָׁר לְפָדוֹתוֹ מֵאַחֵר שֶׁנִּכְנַס, וְאִף עַל פִּי שֶׁאֵין בּוֹ שׁוּוֹה פְּרוּטָה ; וְנִמְצָא דְּבָר שֶׁאֵין לוֹ מִתִּירִין, וּבְטֵל בָּרַב כִּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ בַּהֲלָכוֹת אֲסוּרֵי מֵאֲכָלוֹת.

הַלָּבוֹת מַעֲשֵׂר שְׁנִי וְנִטְע רַבְעֵי פָּרָק ז

א. פְּרוֹת הַנִּלְקָחוֹת בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר שְׁנִי אֵינָן נִפְדִּין בְּרַחוּק מְקוֹם, אֲלֹא אִם כֵּן נִטְמָאוּ בְּאֵב הַטְּמָאָה ; אֲלֹא יַעֲלוּ הֵן עֲצָמָן, וְיֵאָכְלוּ בִּירוּשָׁלַיִם : זֶה חֲמֵר בְּלָקוֹחַ בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר, מִפְּרוֹת מַעֲשֵׂר עֲצָמָן. וְאִם נִטְמָאוּ בּוֹלֵד הַטְּמָאָה, יִפְּדוּ וְיֵאָכְלוּ בִּירוּשָׁלַיִם.

ב. אֵין נִלְקָח בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר אֲלֹא מֵאֲכָל אָדָם שֶׁגְּדוּלָּיו מִן הָאָרֶץ, אוֹ גְּדוּלֵי גְדוּלָּיו מִן הָאָרֶץ כִּגּוֹן הַפֶּרֶט הַמְּפָרֵשׁ בַּתּוֹרָה "בִּבְקָר וּבִצֹּאן, וּבִיָּין וּבִשְׂכָר" (דְּבָרִים יד, כו).

ג. לְפִיכָךְ אֵין לּוֹקַחִין בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר מִים וּמִלָּח, כִּמְהִין וּפְטָרִיּוֹת לְפִי שֶׁאֵין גְּדוּלֵיהֶם מִן הָאָרֶץ ; וְלֹא פְּרוֹת מִחֲבָרִין לְקָרְקַע, וְלֹא פְּרוֹת שֶׁאֵינָן יְכוּלִים לְהַגִּיעַ לִירוּשָׁלַיִם לְפִי שֶׁאֵינָן דּוֹמִין לְבָקָר

וְצֹאן. הַדֶּבֶשׁ וְהַחֶלֶב וְהַבִּיצִים, הָרִי הֵן כִּבְקֹר וְצֹאן שָׁאף עַל פִּי שְׂאִינָן גְּדוּלֵי קֶרֶקַע, הֵן גְּדוּלֵי גְדוּלִיָּה.

ד. הַתָּמֶד עַד שֶׁלֹּא הִחְמִיץ אִינוּ נִלְקַח בְּכֶסֶף מַעֲשֹׂר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כָּמִים; וּמִשֶּׁהִחְמִיץ, נִלְקַח כִּיּוֹן וּכְשֹׁכֶר. לִקְחוּ עַד שֶׁלֹּא הִחְמִיץ, וְהִחְמִיץ קָנָה מַעֲשֹׂר. בְּמָה דְּבָרִים אֲמֹרִים, בְּשִׁנְתָּן שְׁלוֹשָׁה מִים וּמִצָּא פָחוֹת מֵאַרְבָּעָה; אָבֵל אִם נָתַן שְׁלוֹשָׁה, וְהוֹצִיא אַרְבָּעָה הָרִי זֶה כִּיּוֹן מְזוּג, וְנִלְקַח בְּכֶסֶף מַעֲשֹׂר.

ה. לֹולֵבִי זֶרְדִּין וְהַחֲרוּבִין עַד שֶׁלֹּא יִמְתִּיקוּ, אֵין נִלְקַחִין; וְאַחֵר שִׁימְתִּיקוּ, נִלְקַחִין. אָבֵל הַלוֹף וְהַחֲרָדֵל וְהַתְּרַמּוּסִין וְשָׂאֵר כָּל הַנִּכְבָּשִׁים, בֵּין מִשִּׁימְתִּיקוּ בֵּין עַד שֶׁלֹּא יִמְתִּיקוּ נִלְקַחִין. וְהַקּוֹר נִלְקַח בְּכֶסֶף מַעֲשֹׂר.

ו. הַכֶּרֶם אִינוּ נִלְקַח בְּכֶסֶף מַעֲשֹׂר, שְׂאִינוּ אֵלֶּא לְמֶרְאָה; וְכֵן כָּל פִּיוּצָא בּוֹ מְנוֹתָנֵי רֵיחַ וּמֶרְאָה וְטַעַם הוֹאִיל וְאִינָן לֹאכִילֹת גּוֹפֵן אֵלֶּא לְטַעַם שְׁנוֹתָנִין, אֵין נִלְקַחִין בְּכֶסֶף מַעֲשֹׂר.

ז. לְפִיכָךְ רֹאשֵׁי בְּשָׁמִים, וְהַפִּלְפָּלִין, וְהַקּוֹשֵׁט, וְהַחֲלִיתִית, וְחִלּוֹת חֲרִיעַ, וְכָל פִּיוּצָא בָּאֵלוּ אֵין נִלְקַחִין בְּכֶסֶף מַעֲשֹׂר. הַשָּׁבֶת אִם לָתֵן טַעַם בְּקִדְרָה, אִינָה נִלְקַחֶת; וְאִם לְכַמֵּךְ וּכְיוּצָא בּוֹ שֶׁהוּא אוֹכֵל גּוֹפָה, נִלְקַחֶת בְּכֶסֶף מַעֲשֹׂר.

ח. עֶרֶב מִים וּמֶלַח אִם נָתַן לְתוֹכָן שֶׁמֶן הָרִי הֵן כְּמֶרֶס, וְלוֹקַח מֵהֵן בְּכֶסֶף מַעֲשֹׂר; וּמִבְּלִיעַ דְּמֵי הַמִּים וְהַמֶּלַח, בְּדָמֵי הַשֶּׁמֶן.

ט. אֵין לֹוקַחִין תְּרוּמוֹת בְּכֶסֶף מַעֲשֹׂר מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִמַּעַט אֲכִילָתוֹ, וְאַכִילָתָהּ: שְׂאִין אוֹכְלִין אוֹתָהּ אֵלֶּא כּוֹהֲנִים מְעַרְבֵי שֶׁמֶשׁ, וּמִתְּרַת לְאוֹנָן, וְנֹאכֶלֶת בְּכָל מָקוֹם; וְהַמַּעֲשֹׂר מִתֵּר לְזָרִים, וְלִטְבוֹל יוֹם, וְאַסוּר לְאוֹנָן, וְאִינוּ נֹאכֵל אֵלֶּא בִירוּשָׁלַיִם. נִמְצָא מִמַּעַט אֲכִילָת הַמַּעֲשֹׂר, וְאַכִילָת הַתְּרוּמָה.

י. לֹוקַחִין בְּהֶמָּה לְזִבְחֵי שְׁלָמִים מִכֶּסֶף הַמַּעֲשֹׂר, מִפְּנֵי שֶׁהַשְּׁלָמִים נֹאכָלִים לְזָרִים. בְּרֹאשׁוֹנָה הָיוּ לֹוקַחִין בְּהֵמוֹת לְאַכְלָן חֲלִין מִכֶּסֶף מַעֲשֹׂר שְׁנִי, כְּדֵי לְהַבְרִיחָהּ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ; גְּזֹרוּ בֵּית דִּין שְׂאִין לֹוקַחִין בְּהֶמָּה מִמַּעוֹת מַעֲשֹׂר אֵלֶּא לְשְׁלָמִים בְּלִבָּד. אָבֵל חֲיָה וְעוֹף לֹוקַחִין, שְׂאִינָן רְאוּיִים לְשְׁלָמִים. וְאֵין לֹוקַחִין פְּרוֹת שְׁבִיעִית מִכֶּסֶף מַעֲשֹׂר לְפִי שֶׁהוּא חַיֵּב לְבַעַר, כְּמוֹ שִׁיתְּבָאֵר.

יא. הַלּוֹקַח מִים וּמֶלַח, אוּ פְרוֹת מִחֲבָרִין, אוּ פְרוֹת שְׂאִינָן יְכוּלִין לְהַגִּיעַ לִירוּשָׁלַיִם לֹא קָנָה הַמַּעֲשֹׂר, אִף עַל פִּי שִׁיּוּצָאוּ הַמַּעוֹת לְחֲלִין.

יב. הַלּוֹקַח פְּרוֹת חוּץ לִירוּשָׁלַיִם בְּכֶסֶף מַעֲשֹׂר בְּשׁוּגַג, כּוֹפִין אֶת הַמוֹכֵר לְהַחֲזִיר הַדָּמִים לְבַעֲלִים; וְהֵן מַעֲשֹׂר, כְּמוֹת שֶׁהָיוּ. בְּמִזִּיד, יַעֲלוּ הַפְּרוֹת וַיֹּאכְלוּ בִירוּשָׁלַיִם. וְאִם אֵין מִקְדָּשׁ, יִנִּיחֶם עַד שִׁירְקָבוּ.

יג. וְכֵן אֵין לֹוקַחִין בְּהֶמָּה בְּכֶסֶף מַעֲשֹׂר, חוּץ לִירוּשָׁלַיִם. וְאִם לָקַח בְּשׁוּגַג, יַחֲזִירוּ הַדָּמִים לְמִקְוֶמָן; בְּמִזִּיד, תַּעֲלֶה וְתֹאכֵל בִירוּשָׁלַיִם. וְאִם אֵין מִקְדָּשׁ, תִּקְבֹּר הִיא וְעוֹרָהּ.

יד. לָקַח עֲבָדִים וְקֶרֶקַעוֹת וּבְהֶמָּה טְמֵאָה, בֵּין בְּמִזִּיד בֵּין בְּשׁוּגַג אִם בָּרַח הַמוֹכֵר, הָרִי זֶה יֹאכֵל כְּנֶגֶד אוֹתָן הַמַּעוֹת בִירוּשָׁלַיִם בְּתוֹרַת מַעֲשֹׂר. זֶה הַכָּלָל: כָּל שֶׁהוֹצִיא חוּץ לְאַכִילָה וּשְׁתִּיָּה

וְסִיכָה מִדָּמֵי מַעֲשֹׂר, וּבֵרַח הַמּוֹכֵר אוֹ מֵת יֹאכֵל כְּנֶגְדּוֹ; וְאִם
הָיָה הַמּוֹכֵר קָיָם, יִחְזְרוּ דָּמָיִם לְמִקְוָם. וְכֵן אִם הָבִיא עוֹלוֹת
וְחֻטָּאוֹת וְאַשְׁמוֹת מִדָּמֵי מַעֲשֹׂר, יֹאכֵל כְּנֶגְדָּן.

טו. לִקְחַ חֲזִיהַ לְזִבְחֵי שְׁלָמִים, וּבִהְמָה לְבָשָׂר תֵּאָוֶה הָרִי זֶה כְּמִי
שֶׁקָּנָה שׁוֹר לַחֲרִישָׁה, וְלֹא קָנוּ שְׁלָמִים. לִקְחַ בְּהֵמָה לְשְׁלָמִים,
וְנָפַל בָּהּ מוֹם פְּקַעָה מִמֶּנָּה קִדְשָׁת מַעֲשֹׂר, וּפְדֻדָּה אוֹתָהּ; וְאִין
הַדָּמִים מַעֲשֹׂר. וְאַף עַל פִּי כֵן, אִם פְּדִיָּה לְעַצְמוֹ מוֹסִיף חֲמִשָּׁה.

טז. הַמִּתְּפִיס מַעוֹת מַעֲשֹׂר לְשְׁלָמִים, לֹא קָנוּ שְׁלָמִים שֶׁקִּדְשָׁת
שְׁלָמִים אֵינָה חֹלָה עַל קִדְשָׁת מַעֲשֹׂר, שֶׁהַמַּעֲשֹׂר מִמּוֹן גְּבוּלָה
הוּא. וְאִין צָרִיךְ לוֹמַר אִם הִתְּפִיס פְּרוֹת הַמַּעֲשֹׂר עַצְמָן לְשְׁלָמִים,
שֶׁלֹּא קָנוּ שְׁלָמִים.

יז. הָאוֹכֵל מַעֲשֹׂר שְׁנֵי בְּתוּרַת חֲלִין, אֶפְלוּ בְּמִזִּיד אִם פְּרוֹת
הַמַּעֲשֹׂר עַצְמָן אָכַל, יִצָּעַק לְשָׁמַיִם. וְאִם כֶּסֶף מַעֲשֹׂר אָכַל
יִחְזְרוּ דָּמָיִם לְמִקְוָם, וַיַּעֲלוּ וַיֹּאכְלוּ בִירוּשָׁלַיִם; אוֹ יֹאכֵל כְּנֶגְדָּן
בִּירוּשָׁלַיִם, אִם אֵינוּ יָכוֹל לְהַחֲזִיר אֶת הַדָּמִים.